PROGRAMARE FUNCTIONALA

COMENTARII

-- comentariu pe o linie {- comentariu pe mai multe linii -}

Variabilele sunt <u>imutabile</u>! Operatorul = nu este operator de atribuire, x = 1 reprezinta o legatura. Din momentul in care o variabila este legata de o valoare, acea valoare nu mai poate fi schimbata.

Expresia **LET** .. **IN** .. este o expresie care creeaza scop local. Aceasta vede cea mai apropiata definitie si o atribuie.

x = 1 z = let x = 1 in x	x = let z = 5 g u = z + u in let z = 7 in g 0 + z	x = let z = 5; g u = z + u in let z = 7 in g 0	x = [let y = 8 in y, 9]
z = 3 x = 1	x = 12	x = 5	x = [8, 9]

Clauza WHERE creeaza scop local, fiind disponibila doar la nivel de definitie.

f x = g x + g x + z where $g x = 2*x$ $z = x-1$	x = [y where y = 8, 9]
Codul este corect!	Error: parse error

Variabile pot fi legate si prin pattern matching la definirea unei functii sau expresii case.

h x x == 0 = 0	f x = case x o f
x == 1 = y + 1	0 -> 0
x == 2 = y*y	1 -> y + 1
otherwise = y	2 -> y*y
where y = x*x	> y
	where y = x*x

TIPURI DE DATE:

- a. Tipuri de baza: Int, Integer, Float, Double, Bool, Char, String
- b. Tipuri compuse: tupluri si liste

c. Tipuri noi definite de utilizator

```
data RGB = Red | Green | Blue
data Point a = Pt a a
-- tip parametrizat, a este variabila de tip
```

Pentru a afla tipul:

Prelude> :t ('a', True)	Prelude> :t ["ana" , "ion"]
('a', True) :: (Char, Bool)	["ana", " ion"] :: [[Char]]
Un tuplu poate evea elemente de tipuri diferite.	O lista are elemente de acelasi tip.

Prelude>:t1

1 :: Num a => a

Semnificatia este urmatoarea: Num este o clasa de tipuri, a este un parametru de tip, iar 1 este o valoare de tipul a din clasa Num.

Prelude>:t[1, 2, 3]

$$[1, 2, 3] :: Num t => [t]$$

LISTE

Definitie recursiva. O lista este:

- vida, notata [], sau
- compusa, notata x:xs, dintr-un un element x capul listei (head) si o lista xs coada listei (tail)

Orice lista poate fi scrisa folosind doar constructorul (:) si lista vida [].

- [1,2,3] == 1 : (2 : (3 : [])) == 1 : 2 : 3 : []
- "abcd" == ['a','b','c','d'] == 'a' : ('b' : ('c' : ('d' : []))) == 'a' : 'b' : 'c' : 'd' : []

Constructorul pentru liste este (:), iar constructorul pentru tupluri este (,).

$$[1, 2, 3] == 1 : [2, 3] == 1 : 2 : [3] == 1 : 2 : 3 : []$$

Prelude> x : y = [1, 2, 3]

Prelude> x

1

Prelude> y

[2, 3]

A avut loc deconstructia valorii [1, 2, 3] in 1 : [2, 3] si legarea lui x la 1 si a lui y la [2, 3]. X:XS se potriveste doar cu listele nevide!

Definitii dolosind sabloane:

reverse [] = []

reverse (x:xs) = (reverse xs) ++ [x]

Sabloanele sunt definite folosind constructori. De exemplu, operatia de concatenare pe liste este:

(++) :: [a] -> [a], dar [x] ++ [1] = [2, 1] nu va avea ca efect legarea lui x la 2.

Prelude> [x] ++ [1] = [2, 1]

Prelude> x

Eroare

Sabloanele sunt liniare, adica o variabila apare cel mult odata. Sabloane în care o variabila apare de mai multe ori provoaca mesaje de eroare. De exemplu:

x:x:[1] = [2, 2, 1] ttail (x:x:t) = t foo x x = x^2

error: Conflicting definitions for x

O solutie este folosirea garzilor:

ttail (x : y : t) (x==y) = t	foo x y (x == y) = x^2
otherwise =	otherwise =

INTERVALE, PROGRESII FINITE, PROGRESII INFINITE, LISTE INFINITE

	-	
interval = ['c''e']	progresie_finita = [20, 171]	progresie_finita = [2.0, 2.5,4.0]
['c', 'd', 'e']	[20, 17, 14, 11, 8, 5, 2]	[2.0, 2.5, 3.0, 3.5, 4.0]
lista_infinita = [0]	progresie_infinita = [0, 2]	
[0, 1, 2, 3, 4, infinit]	[0, 2, 4, 6, infinit]	

Prelude> natural = [0..]

Prelude> take 5 natural

[0, 1, 2, 3, 4]

Laziness – argumentele sunt evaluate doar cand este necesar si doar cat este necesar.

Prelude> evenNat = [0, 2 ..]

Prelude> take 7 evenNat

[0, 2, 4, 6, 8, 10, 12]

O lista este indexata de la 0. Pentru a accesa un element de pe o pozitie data folosim (!!).

Prelude> [1, 2, 3]!!2

3

Prelude> "abcd "!!0

'a

Pentru a adauga un element la o lista folosim (++).

Prelude> [1, 2] ++ [3]

[1, 2, 3]

Definitia prin selectie a unei liste:

$$[E(x) | x \leftarrow [x1, ..., xn], P(x)]$$

Prelude> xs = [0..10]

Prelude> $[x \mid x < -xs, even x]$

[0, 2, 4, 6, 8, 10]

Prelude> xs = [0..6]

Prelude> [
$$(x, y) | x < -xs, y < -xs, x + y == 10$$
]

[(4, 6), (5, 5), (6, 4)]

Putem folosi si let pentru declarati locale.

Prelude> $[(i, j) | i \leftarrow [1..2], let k = 2*i, j \leftarrow [1..k]]$

[(1,1), (1, 2), (2, 1), (2, 2), (2, 3), (2, 4)]

ZIP

Functia zip se utilizeaza pe doua liste si face o lista de tupluri dupa cum urmeaza:

- (primul caracter L₁, primul caracter L₂), (al doilea caracter L₁, al doilea caracter L₂) etc. Se va opri la lungimea listei mai mici.

Prelude> ys = ['A'..'E']

Prelude> zip [1..] ys

[(1, 'A'), (2, 'B'), (3, 'C'), (4, 'D'), (5, 'E')]

Prelude> ones = [1, 1 ..]

Prelude> zeros = [0, 0 ..]

Prelude> both = zip ones zeros

Prelude> take 5 both

[(1, 0), (1, 0), (1, 0), (1, 0), (1, 0)]

Prelude> xs = ['A'..'Z']

Prelude> [$x \mid (i, x) \leftarrow [1..]$ `zip` xs, even i]

Atentie! Se observa o diferenta intre cele doua comenzi.

Prelude> zip [1..3] ['A'..'D']

[(1, 'A'), (2, 'B'), (3, 'C')]

Prelude> [(x, y) | x < -[1..3], y < -['A'..'D']]

[(1, 'A'), (1, 'B'), (1, 'C'), (1, 'D'), (2, 'A'), (2, 'B'), (2, 'C'), (2, 'D'), (3, 'A'), (3, 'B'), (3, 'C'), (3, 'D')]

FUNCTII

- Prototipul functiei (nume + signatura)
- Definitia functiei (nume + parametru formal + corp)
- Aplicarea functiei (nume + parametru actual)

double :: Integer -> Integer	add :: Integer -> Integer -> Integer	dist :: (Integer, Integer) -> Integer
double a = a + a	add a b = a + b	dist (a, b) = abs (a – b)
double 5	add 3 7	dist(5, 7)

[&]quot;BDFHJLNPRTVXZ"

Putem defini o functie folosind if, ecuatii, cazuri:

fact : : Integer -> Integer

IF	ECUATII	CAZURI
fact n = if n == 0 then 1	fact 0 = 1 fact n = n*fact (n-1) Variabilele si valorile din partea stanga a semnului = sunt sabloane (0 si n). Cand functia este apelata se incearca potrivirea parametrilor actuali cu sabloanele, ecuatiile fiind incercate in ordinea scrieii (0 se	fact n n == 0 = 1
else n*fact (n−1)	potriveste cu el insusi, iar n cu orice valoare de tip Integer). Atentie! Daca schimbam ordinea ecuatiilor din definitia factorialului, functia nu isi va incheia executia! Deoarece n e un pattern care se potriveste cu orice valoare, inclusive cu 0, orice apel al functiei va merge pe prima ecuatie.	otherwise = n*fact(n-1)

Sabloane:

selectie : : Integer -> String -> String

selectie integer -> string -> string			
selectie x s = case (x, s) of	selectie 0 s = s		
(0, _) -> s	selectie 1 (_: s) = s		
(1, z:zs) -> zs	selectie 1 " " = " "		
(1, []) -> []	selectie _ s = s + s		
> (s ++ s)			
Sablonul _ se numeste wild-card pattern si se potriveste cu orice valoare.			

Fie foo o functie.

foo :: a -> b -> [a] -> [b]	foo :: (a -> b) -> [a] -> [b]
 are trei argumente, de tipuri a, b si [a] 	 are doua argumente, de tipuri (a -> b) si
întoarce un rezultat de tip [b]	[a], adica o functie de la a la b si o lista de elemente de tip a
	întoarce un rezultat de tip [b]

OPERATORI

Operatorii in Haskell au doua argumente.

Acestia pot fi apelati folosind notatia infix, folosind paranteze.

Prelude> (+) 2 3

Operatorii care sunt definiti in forma prefix sunt apelati in forma infix folosind backtick (``).

Prelude> mod 5 2	Prelude> 5 `mod` 2
1	1

elem :: a -> [a] -> Bool Prelude> 1 `elem` [1, 2, 3]

True

Operatorii pot fi definiti folosind numai simboluri.

- 1. Operatori predefiniti
 - (||) :: Bool -> Bool -> Bool
 - (:) :: a -> [a] -> [a]
 - (+) :: Num a => a -> a
- 2. Operatori definiti de utilizator

(&&&) :: Bool -> Bool -> Bool True &&& b = b False &&& _ = False

Prelude> 3 + 5 * 4 : [6] ++ 8 - 2 + 3 : [2] == [23, 6, 9, 2] | | True == False

True

Precedence	Left Associative		Non-associative		Right Associative		
9		!!				•	
8					٨	۸۸	**
7	* / `div` `m	nod` 'rem` 'quot`					
6	+	-					
5					:		++
4			== /= <	<= > >=			
			`elem`	`notElem`			
3						&&	
2	>>	>>=					·
1					\$	\$!	`seq`

Exemple:

• Operatorul (-) este asociativ la stanga:

$$5-2-1 == (5-2)-1$$

• Operatorul (:) este asociativ la dreapta:

• Operatorul (++) este asociativ la dreapta:

$$L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_2 + L_3 + L_4 + L_5 == L_1 + L_3 + L_5 == L_1 + L_5 + L_5 == L_1 + L_5$$

SECTIUNI

Sectiunile operatorului binar (op) sunt (op e) si (e op).

Sectionile lui (++) sunt (++ e) si (e ++).

Prelude> :t (++)	Prelude> :t (++ " world!")
(++) :: [a] -> [a]	(++ " world ! ") :: [Char] -> [Char]

Prelude> (++ " world!") "Hello"	Prelude> ++ " world!" "Hello"
"Hello world!"	error

Sectionile lui (<->) sunt (<-> e) si (e <->).

Prelude> x <-> y = x - y + 1

Prelude> :t (<-> 3)

(<-> 3) :: Num a => a -> a

Prelude> (<-> 3) 4

2

Sectiunile sunt afectate de asociativitatea si precedenta operatorilor.

Prelude> :t (3*4*)
(3*4*) :: Num a => a -> a
Prelude> :t (*3*4)
Error * este asociativa la stanga

FUNCTII DE NIVEL INALT

Functiile pot fi folosite ca argumente pentru alte functii. Functiile anonime se numesc lambda expesii. Forma generala a unei expresii: $x_1 x_2 \dots x_n$

Prelude> inc = $\x -> x+1$ Prelude> add = $\x y -> x+y$ Prelude> aplic = $\f x -> f x$

Prelude> (\x -> x+1) 3	Prelude> map (\x -> x+1) [1, 2, 3, 4]
4	[2, 3, 4, 5]

flip :: (a -> b -> c) -> (b -> a -> c)

Lambda Expresii	Sabloane	Flip ca valoare de tip functie
flip $f = \langle x y - \rangle f y x$	flip f x y = f y x	$flip = \{f x y -> f y x\}$

Compunerea functiilor se realizeaza cu operatorul (.).

Date fiind $f: A \rightarrow B$ si $g: B \rightarrow C$, compunerea lor, notata $g \circ f: A \rightarrow C$ este data de $(g \circ f)(x) = g(f(x))$.

(g.f) x = g(fx)

Prelude> :t reverse	
reverse :: [a] -> [a]	Prelude> :t take 5 . reverse
Prelude> :t take	take 5 . reverse :: [a] -> [a]
take :: Int -> [a] -> [a]	

Prelude> (take 5 . reverse) [1..10]

[10, 9, 8, 7, 6]

Operatorul (\$) are precedenta 0 si este asociativ la dreapta.

(\$) :: (a -> b) -> a -> b

f\$ x = f x

Prelude> (head . reverse . take 5)	Prelude> head . reverse . take	Prelude> head \$ reverse \$ take
[110]	5 \$ [110]	5 \$ [110]
5	5	5

MAP

MAP se foloseste pentru transformarea fiecarui element dintr-o lista.

Date fiind o functie de transformare si o lista, aplicati functia fiecarui element al unei liste date.

Solutie descriptiva	Solutie recursiva	
map :: (a -> b) -> [a] -> [b]	map :: (a -> b) -> [a] -> [b]	
$map f xs = [f x \mid x < -xs]$	map f [] = []	
	map f (x : xs) = f x : map f xs	

Definiti o functie care pentru o lista de numere întregi data ridica la patrat fiecare element din lista.

Solutie descriptiva	Solutie recursiva	Solutie MAP
squares :: [Int] -> [Int]	squares :: [Int] -> [Int]	squares :: [Int] -> [Int]
squares $xs = [x*x \mid x < -xs]$	squares [] = []	squares xs = map sqr xs
	squares $(x : xs) = x*x : squares xs$	where sqr x = x*x

Prelude > squares [1, -2, 3]

[1, 4, 9]

Transformati un sir de caractere în lista codurilor ASCII ale caracterelor.

Solutie descriptiva	Solutie recursiva	Solutie MAP
ords :: [Char] -> [Int]	ords :: [Char] -> [Int]	ords :: [Char] -> [Int]
ords xs = [ord x x <- xs]	ords [] = [] ords (x : xs) = ord x : ords xs	ords xs = map ord xs
	$\frac{\text{ords}(x \cdot x_2) - \text{ord}(x \cdot \text{ord}) x_2}{\text{ord}(x \cdot \text{ord})}$	

Prelude> ords "a2c3"

[97, 50, 99, 51]

map :: (a->b) -> [a] -> [b]map f I = [f x | x <- I] [7.0, 30.0, 9.0, 1.7320508075688772]

- -- in acest caz, primul argument este o sectiune a operatorului (\$), iar al doilea o lista de functii
- -- map(\$x) [f₁, f₂, ... f_n] == [f₁x, f₂x, ... f_nx]

FILTER

Filter este folosit pentru selectarea elementelor dintr-o lista.

Date fiind un predicat (functie booleana) si o lista, selectati elementele din lista care satisfac predicatul.

Solutie descriptiva	Solutie recursiva
filter :: (a -> Bool) -> [a] -> [a]	filter :: (a -> Bool) -> [a] -> [a]
filter p xs = $[x \mid x < -xs, px]$	filter p [] = []
	filter p (x : xs)
	p x = x : filter p xs
	otherwise = filter p xs

Definiti o functie care selecteaza cifrele dintr-un sir de caractere.

Solutie descriptiva	Solutie recursiva	Solutie FILTER
digits :: [Char] -> [Char]	digits :: [Char] -> [Char]	digits :: [Char] -> [Char]
digits $xs = [x \mid x \leftarrow xs, isDigit x]$	digits [] = []	digits xs = filter isDigit xs
	digits (x : xs)	
	isDigit x = x : digits xs	
	otherwise = digits xs	

Prelude> digits "a2c3"

Definiti o functie care selecteaza elementele positive dintr-o lista.

Solutie descriptiva	Solutie recursiva	Solutie FILTER
positives :: [Int] -> [Int]	positives :: [Int] -> [Int]	positives :: [Int] -> [Int]
positives $xs = [x \mid x < -xs, x > 0]$	positives [] = []	positives xs = filter pos xs
	positives (x : xs)	where pos $x = x > 0$
	x>0=x: positives xs	
	otherwise = positives xs	

Prelude> positives [1, -2, 3]

[1, 3]

CURRYING

Currying este procedeul prin care o functie cu mai multe argumente este transformata intr-o functie care are un singur argument si intoarce o alta functie. In Haskell toate functiile sunt in forma curry, deci au un singur argument.

Operatorul (->) pe tipuri este asociativ la dreapta: $a_1 \rightarrow a_2 \rightarrow ... \rightarrow a_n == a_1 \rightarrow (a_2 \rightarrow ... (a_{n-1} \rightarrow a_n)...)$. Aplicarea functiilor este asociativa la stanga: $f(x_1, x_2, ..., x_n) = (...((f(x_1)x_2)...x_n))$.

[&]quot;23"

Prelude> :t curry	Prelude> :t uncurry
curry :: ((a,b) -> c) -> a -> b -> c	curry :: ((a -> b -> c) -> (a, b) -> c

Exemplu:

f :: (Int, String) -> String f (n, s) = take n s	Prelude> f(1, "abc") "a"
Prelude> let cf = curry f Prelude> :t cf cf ::Int -> String -> String	Prelude> cf 1 "abc" "a"

Fie f : A X B -> C o functie. In mod uzual scriem f(x, y) = z unde x apartine A, y apartine B si z apartine C. Pentru un x din A (arbitrar, fixat) definim f_x : B -> C, $f_x(y) = z$ daca si numai daca f(x, y) = z. Functia f_x se obtine prin aplicarea partiala a functiei f.

Daca notam B -> C = $\{h : B -> C \mid h \text{ functie}\}\$, observam ca f_x apartine B -> C pentru orice x din A.

Asociem lui f functia cf : A -> (B -> C), cf(x) = f_x .

Vom spune ca functia cf este forma curry a functiei f.

AGREGAREA ELEMENTELOR DINTR-O LISTA

Date fiind o functie de actualizare a valorii calculate cu un element curent, o valoare initiala si o lista, calculate valoarea obtinuta prin aplicarea repetata a functiei de actualizare fiecarui element din lista.

FOLDR	FOLDL
foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b	foldl :: (b -> a -> b) -> b -> [a] -> b
foldr f i [] = i	foldl h i [] = i
foldr f i (x:xs) = f x (foldr f i xs)	foldl h i (x:xs) = foldl h (h i x) xs
$ \begin{array}{c ccccccccccccccccccccccccccccccccccc$	$ \begin{array}{c ccccccccccccccccccccccccccccccccccc$
foldr op z $[a_1, a_2, a_3,, a_n] =$	foldl op z $[a_1, a_2, a_3,, a_n] =$
a ₁ `op` (a ₂ `op` (a ₃ `op` ((a _n `op` z))))	((((z `op` a ₁) `op` a ₂) `op` a ₃)) `op` a _n
Elemente procesate de la dreapta la stanga.	Elemente procesate de la stanga la dreapta.
sum $[x_1, x_n] = (x_1 + (x_2 + (x_n + 0))$	sum $[x_1, x_n] = ((0 + x_1) + x_2) + x_n)$

foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b

Solutie recursiva	Solutie recursive cu operator infix
foldr :: (a -> b -> b) -> b -> [a] -> b	foldr :: (a -> b -> b)-> b -> [a] -> b
foldr f i [] = i	foldr op i [] = i
foldr f i (x:xs) = f x (foldr f i xs)	foldr op i (x:xs) = x `op` (foldr op i xs)

In definitia lui foldr, b poate fi tipul unei functii.

```
compose :: [a \rightarrow a] \rightarrow (a \rightarrow a)
compose = foldr (.) id
```

Prelude> compose [(+1), (^2)] 3

10

Explicatie: functia (foldr (.) id [(+1), (^2)]) aplicata lui 3

Definiti o functie care data fiind o lista cu numere intregi calculeaza suma elementelor dintr-o lista.

Solutie recursiva 1	Solutie FOLDR
sum :: [Int] -> Int sum [] = 0 sum (x:xs) = x + sum xs	sum :: [Int] -> Int sum xs = foldr (+) 0 xs sum :: [Int] -> Int sum = foldr (+) 0
Solutie recursiva 2	Solutie FOLDL
sum :: [Int] -> Int sum xs = suml xs 0	sum :: [Int] -> Int sum xs = foldl (+) 0 xs
where suml [] n = n suml (x : xs) n = suml xs (n+x)	sum :: [Int] -> Int sum = foldl (+) 0

Prelude> sum [1, 2, 3, 4]

10

Explicatii:

- Cu foldr (+) 0 [1, 2, 3] == 1 + (2 + (3 + 0)), elementele sunt procesate de la dreapta la stanga. Acelasi lucru se intampla si in solutia recursiva 1.
- Cu foldl (+) 0[1, 2, 3] == 1 + (2 + (3 + 0)), elementele sunt procesate de la stanga la dreapta. Acelasi lucru se intampla si in solutia recursiva 2.

Definiti o functie care data fiind o lista cu numere intregi calculeaza produsul elementelor dintr-o lista.

Solutie recursiva	Solutie FOLDR
product :: [Int] -> Int	product :: [Int] -> Int
product [] = 1	product xs = foldr (*) 1 xs
product (x:xs) = x * product xs	

Prelude> product [1, 2, 3, 4]

24

Explicatie: foldr (*) 1 [1, 2, 3] == 1 * (2 * (3 * 1))

Definiti o functie care concateneaza o lista de liste.

Solutie recursiva	Solutie FOLDR
concat :: [[a]] -> [a]	concat :: [Int] -> Int
concat [] = []	concat xs = foldr (++) [] xs
concat (xs:xss) = xs ++ concat xss	

Prelude> concat [[1, 2, 3], [4, 5]]

[1, 2, 3, 4, 5]

Prelude> concat ["con", "ca", "te", "na", "re"]

"concatenare"

Explicatie: foldr (++) [] ["Ana", "are", "mere."] == "Ana" ++ ("are" ++ ("mere." ++ []))

Calculati suma patratelor numerelor positive.

Solutii fara FOLDR		
f :: [Int] -> Int	f :: [Int] -> Int	f :: [Int] -> Int
f xs = sum (squares (positives xs))	f xs = sum [x*x x <- xs, x > 0)	f[] = 0
		f(x:xs) x > 0 = (x*x) + fxs
		otherwise = f xs

Calculati suma patratelor numerelor positive.

Solutii cu FOLDR	
f :: [Int] -> Int	f :: [Int] -> Int
f xs = foldr (+) 0 (map sqr (filter pos xs))	f xs = foldr (+) 0
where sqr x = x * x	(map (\ x -> x*x)
pos x = x > 0	(filter (\ $x \rightarrow x > 0$) xs))
f :: [Int] -> Int	f :: [Int] -> Int
f xs = foldr (+) 0 (map (^2) (filter (>0) xs))	f = foldr (+) 0 . map (^2) . filter (>0)

Definiti o functie care data fiind o lista de elemente, calculeaza lista in care elementele sunt scrise in ordine inversa.

```
-- flip :: (a -> b -> c) -> (b -> a -> c)
-- (:) :: a -> [a] -> [a]
```

-- flip (:) :: [a] -> a -> [a]

rev = foldl (<:>) [] where (<:>) = flip (:)

Explicatie: Elementele sunt procesate de la stanga la dreapta.

Atentie!

Limbajul Kaskell foloseste implicit evaluarea lenesa:

- Expresiile sunt evaluate numai cand este nevoie de valoarea lor.
- Expresiile nu sunt evaluate total elementele care nu sunt folosite raman neevaluate.
- O expresie este evaluate o singura data.

Putem folosi map si filter pe liste infinite.

Prelude > inf = map (+10) [1..]

Prelude> take 3 inf

[11, 12, 13]

In exemplul de mai sus, este acceptata definitia lui inf, fara a fi evaluate. Cand expresia take 3 inf este evaluate, numai primele trei elemente ale lui inf sunt calculate, restul ramanand neevaluate.

```
primes = sieve [2..]
sieve (p:ps) = p : sieve [x | x <- ps, mod x p /= 0]

Intuitiv, evaluarea lenesa functioneaza astfel:
sieve [2..] -->
2 : sieve [x | x <- [3..], mod x 2 /= 0] -->
2 : sieve (3 : [x | x <- [4..], mod x 2 /= 0]) -->
2 : 3 : sieve ([y | y <- [x | x <- [4..], mod x 2 /= 0], mod y 3 /= 0]) -->
...
```

FOLDR POATE FI FOLOSITA PE LISTE INFINITE (in anumite cazuri), pe cand FOLDL NU POATE FI FOLOSITA PE LISTE INFINITE NICIODATA.

Prelude> foldr (*) 0 [1..]

Exception: Stack Overflow

Prelude> take 3 \$ foldr (\x xs -> (x+1):xs) [] [1]	Prelude> take 3 \$ foldl (\x xs -> (x+1):xs) [] [1]
[2, 3, 4]	Exception: Stack Overflow
Explicatie: Foldr a functionat pe o lista infinita	Explicatie: Foldl calculeaza expresia la infinit

TIPURI DE DATE

- Tipuri de date suma
- Tipuri de date produs
- Tipuri de date definite recursiv

Tipuri de date suma

Bool si Season sunt tipuri de date suma, adica sunt definite prin enumerarea alternativelor.

data Bool = False True	data Season = Spring Summer Autumn Winter
 Bool este constructor de tip 	 Season este constructor de tip
False si True sunt constructori de date	Spring, Summer, Autumn, Winter sunt senstructori de data
	constructori de date

Operatiile se definesc prin pattern matching.

	succesor :: Season -> Season	
not : : Bool -> Bool	succesor Spring = Summer	
not False = True	succesor Summer = Autumn	
not True = False	succesor Autumn = Winter	
	succesor Winter = Spring	
(&&), ():: Bool -> Bool -> Bool	showSeason :: Season -> S t ring	
False && q = False	showSeason Spring = "Primava ra"	
True && q = q	showSeason Summer = " Vara"	
False q = q	showSeason Autumn = "Toamna"	
True q = True	showSeason Winter = "larna "	

Tipuri de date produs

Sa definim u tip de date care sa aiba ca valori punctele cu doua coordinate oarecare. data Point a b = Pt a b

- Point este constructorul de tip
- Pt este constructor de date

Point este un tip de date produs, definit prin combinarea tipurilor a si b.

Pentru accesarea componentelor, definim proiectiile:

pr1 :: Point a b -> a	pr2 :: Point a b -> b
pr1 (Pt x _) = x	pr2 (Pt _ y) = y

Prelude>: t (Pt 1 "c")

(Pt 1 "c") :: Num a => Point a [Char]

Prelude>: t Pt

Pt :: a -> b -> Point a b

-- constructorul de date este operatie

Prelude>: t (Pt 1)

(Pt 1) :: Num a => b -> Point a b

Se pot defini operatii:

pointFlip :: Point a b -> Point b a

pointFlip (Pt x y) = Pt y x

<u>Tipuri de date definite recursiv</u>

Sa declaram lista ca tip de date algebric:

data Lista = Nil | Cons a (Lista)

- List este constructor de tip
- Nil si Cons sunt constructori de date

Se pot defini operatii:

append :: Lista -> Lista -> Lista append Nil ys = ys append (Cons x xs) ys = Cons x (append xs ys)

Liste cu simboluri	Tupluri cu simboluri	
	data (a, b) = (a, b)	
data [a] = [] a : [a]	data (a, b, c) = (a, b, c)	
Constructorii listelor sunt [] si : unde	Pentru tupluri nu exisa o declaratie generica,	
[] :: [a]	fiecare declaratie defineste tuplul de lungimea	
(:) :: a -> [a] -> [a]	corespunzatoare, iar constructorii pentru fiecare	
	tip în parte sunt:	
	(,) :: a -> b -> (a, b)	
	(, ,) :: a -> b -> c -> (a , b , c)	

Tipurile de date algebrice

Se definesc folosind operatiile suma si produs.

- Se pot folosi tipuri suma si tipuri produs.
- Se pot defini tipuri parametrizate.
- Se pot folosi definitii recursive.

```
Forma generala: data Typename = Cons_1 t_{11} \dots t_{1k1}

\mid Cons_2 t_{21} \dots t_{2k2}

\mid \dots \mid

\mid Cons_n t_{n1} \dots t_{nkn}, unde k_1, \dots, k_n \ge 0
```

Atentie! Alternativele trebuie sa contina constructori!

data StrInt = String Int este gresit	data StrInt = VS String VI Int este correct	
	[VI 1, VS "abc", VI 34, VI 0, VS "xyz"] :: [StrInt]	

Exemple tipuri de date algebrice:

- data Bool = False | True
- data Season = Winter | Spring | Summer | Fall
- data Shape = Circle Float | Rectangle Float Float
- data Pair a b = Pair a b (constructorul de tip si cel de date pot sa coincida)
- data Exp = Lit Int | Add Exp Exp | Mul Exp Exp
- data List a = Nil | Cons a (List a)
- data Tree a = Empty | Leaf a | Branch (Tree a) (Tree a)

Numerele naturale (Peano) – declaratie ca tip de date algebric folosind sabloane data Nat = Zero | Succ Nat

Adunarea si inmultirea pe tipul de date algebric	Comparati cu versiunea folosind notatia predefinita
(+++) :: Nat -> Nat -> Nat	(+) :: Int -> Int -> Int
m +++ Zero = m	m + 0 = m
m +++ (Succ n) = Succ (m +++ n)	m + n = (m + (n-1)) + 1
(***) :: Nat -> Nat -> Nat	(*) :: Int -> Int -> Int
m *** Zero = Zero	m * 0 = 0
m *** (Succ n) = (m ***n) +++ m	m * n = (m * (n-1)) + m

Tipul Maybe

data Maybe a = Nothing | Just a

Rezultate optionale	Argumente optionale
divide :: Int -> Int -> Maybe Int	power :: Maybe Int -> Int -> Int
divide n 0 = Nothing	power Nothing n = 2 ^ n
divide n m = Just (n 'div' m)	power (Just m) n = m ^ n

Folosirea unui rezultat optional pentru functia divide:

wrong :: Int -> Int -> Int	right :: Int -> Int -> Int	
wrong n m = divide n m + 3	right n m = case divide n m of	
	Nothing -> 3	
	Just r -> r + 3	

Tipul Either

```
data Either a b = Left a | Right b

mylist :: [Either Int String]

mylist = [Left 4, Left 1, Right "hello", Left 2, Right " ", Right "world", Left 17]
```

Definiti o functie care calculeaza suma elementelor întregi.

addints :: [Either Int String] -> Int	addints' :: [Either Int String] -> Int
addints [] = 0	addints' xs = sum [n Left n <- xs]
addints (Left n : xs) = n + addint s xs	
addints (Right s : xs) = addints xs	

Definiti o functie care intoarce concatenarea elementelor de tip String.

addstrs :: [Either Int String] -> String	addstrs' :: [Either Int String] -> String
addstrs [] = " "	addstrs xs = concat [s Right s <- xs]
addstrs (Left n : xs) = addstrs xs	
addstrs (Right s : xs) = s ++ addstrs xs	

Utilizarea Type

Cu type se pot redenumi tipuri deja existente.

type FirstName = String
type LastName = String
type Age = Int
type Height = Float
type Phone = String
data Person = Person FirstName LastName Age Height Phone

Datele personale pot fi definite ca inregistrari:

data Person = Person {firstName :: String,	gigel = Person {firstName = "Gheorghe",	
lastName :: String,	lastName = "Georgescu",	
age :: Int,	age = 10 ,	
height :: Float,	height = 193.5	
phoneNumber :: String}	phoneNumber = "0765897543"}	

Pentru a accesa fiecare element:

- firstName :: Person -> String firstName (Person firstname _ _ _) = firstname
- lastName :: Person -> String lastName (Person _ lastname _ _ _) = lastname
- age :: Person -> Int age (Person _ _ age _ _) = age
- height :: Person -> Float height (Person _ _ height _) = height
- phoneNumber :: Person -> String phoneNumber (Person _ _ _ number) = number

Prelude*> let ionel = Person "Ion" "Ionescu" 20 175.2 "0712334567"

Prelude*> firstName ionel	Prelude*> height ionel	Prelude*> phoneNumber ionel
"lon"	175.2	"0712334567"

Proiectiile sunt definite automat, iar sintaxa specializata pentru actualizari este:

nextYear :: Person -> Person

nextYear person = person {age = age person + 1}

Desi toate definitiile sunt corecte, o valoare de tip Person nu poate fi afisata deoarece nu este instanta a clasei Show. Trebuia sa avem:

data Person = Person FirstName LastName Age Height Phone deriving Show

Prelude> nextYear ionel

No instance for (Show Person) arising from a use of 'print'

CLASE DE TIPURI

Sa scriem functie my_elem care testeaza daca un element apartine unei liste.

Descrieri de liste	Recursivitate	Functii de nivel inalt
$my_elem x ys = or [x == y y <- ys]$	my_elem x [] = False	my_elem x ys = foldr () False
	my_elem x (y : ys) =	(map (x ==) ys)
	x == y my_elem x ys	

Prelude> my_elem 1 [2, 3, 4]	Prelude> my_elem (1, 'o') [(0, 'w'), (1, 'o'), (2, 'r')]
False	True
Prelude> my_elem 'o' "word"	Prelude> my_elem "word" ["list", "of", "word"]
True	True

Functia my_elem este polimorfica. Definitia unei functii este parametrica in tipul de date. Totusi, definitia nu functioneaza pentru orice tip. De ce?

Prelude> my_elem (+ 2) [(+ 2), sqrt]

No instance for (Eq (Double -> Double)) arising from a use of 'my elem'

Prelude>: t my_elem

my_elem :: Eq a => a -> [a] -> Bool

În definitia (my_elem x ys = or [x == y | y <- ys]) folosim relatia de egalitate == care nu este definita pentru orice tip.

Prelude> sqrt == sqrt

No instance for (Eq (Double -> Double)) ...

Prelude> ("ab", 1) == ("ab", 2)

False

O clasa de tipuri este determinata de o multime de functii (este o interfata). class Eq a where

```
(==):: a \rightarrow a \rightarrow Bool

(/=):: a \rightarrow a \rightarrow Bool -- minimum definition : (==)

x /= y = not (x == y) -- ^^^ putem avea definitii implicite
```

Puteti verifica folosind comanda :info sau :i ce contine o anumita clasa de tipuri.

Tipurile care apartin clasei sunt instante ale clasei.

instance Eq Bool where

False == False = True False == True = False True == False = False True == True = True

În signatura functiei my_elem trebuie sa precizam ca tipul a este în clasa Eq.

my_elem :: Eq a => a -> [a] -> Bool

- Eq a se numeste constrângere de tip.
- => separa constrângerile de tip de restul signaturii.

În exemplul de mai sus am considerat functia my_elem definita pe liste, dar în realitate e mai complexa: Prelude> : t my_elem

```
my elem :: (Eq a, Foldable t) => a -> t a -> Bool
```

În aceasta definitie Foldable este o alta clasa de tipuri, iar t este un parametru care tine locul unui constructor de tip!

class Eq a where

Instantele lui Eq sunt urmatoarele:

• instance Eq Int where

instance Eq Char where

$$x == y = ord x == ord y$$

instance (Eq a, Eq b) => Eq (a, b) where

$$(u, v) == (x, y) = (u == x) && (v == y)$$

• instance Eq a => Eq [a] where

Clasele pot fi extinse.

class (Eq a) => Ord a where

```
x < y = x <= y && x /= y
x > y = y < x
x >= y = y <= x
```

Clasa Ord este clasa tipurilor de date înzestrate cu o relatie de ordine. În definitia clasei Ord s-a impus o constrângere de tip. Astfel, orice instanta a clasei Ord trebuie sa fie instanta a clasei Eq.

Instantele lui Ord sunt urmatoarele:

instance Ord Bool where

```
False <= False = True
False <= True = True
True <= False = False
True <= True = True
```

• instance (Ord a, Ord b) => Ord (a, b) where

$$(x, y) \le (x', y') = x < x' \mid | (x == x' & y <= y')$$
 — ordinea lexicografica

• instance Ord a => Ord [a] where

```
[] <= ys = True
(x : xs) <= [] = False
(x : xs) <= (y : ys) = x < y | | (x == y && xs <= ys)
```

Definirea claselor

Sa presupunem ca vrem sa definim o clasa de tipuri pentru datele care pot fi afisate. O astfel de clasa trebuie sa contina o metoda care sa indice modul de afisare:

class Visible a where

```
toString :: a -> String
```

Putem face instantieri astfel:

instance Visible Char where

toString
$$c = [c]$$

Clasele Eq, Ord sunt predefinite. Clasa Visible este definita de noi, dar exista o clasa predefinita care are acelasi rol: **clasa Show**.

class Show a where

```
show :: a -> String - analogul lui "toString"
```

Instantele lui Show sunt urmatoarele:

• instance Show Bool where

```
show False = "False"
show True = "True"
```

• instance (Show a, Show b) => Show (a, b) where

show
$$(x, y) = "(" ++ show x ++ "," ++ show y ++ ")"$$

• instance Show a => Show [a] where

Constructori simboluri:

```
data List a = Nil | a ::: List a infixr 5 :::
```

```
eqList :: Eq a => Li s t a -> Li s t a -> Bool
eqList Nil Nil = True
eqList (x ::: xs)(y ::: ys) = x == y && eqList xs ys
eqList __ = False
instance (Eq a) => Eq (List a) where
(==) = eqList
showMyList :: Show a => List a -> String
showMyList Nil = "Nil"
showMyList (x ::: xs) = show x ++ ":::" ++ showMyList xs
instance (Show a) => Show (List a) where
show = showMyList
```

Clase de tipuri pentru numere:

class (Eq a, Show a) => Num a where

(+), (-), (*) :: a -> a -> a
negate :: a -> a
fromInteger :: Integer -> a
-- minimum definition: (+), (-), (*), fromInteger
negate x = fromInteger 0 - x

class (Num a) => Fractional a where

(/) :: a -> a -> a

recip :: a -> a

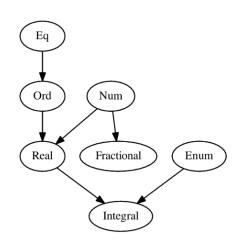
fromRational :: Rational -> a

. . .

-- minimum definition : (/), fromRational

recip x = 1/ x
class (Num a, Ord a) => Real a where
toRational :: a -> Rational

class (Real a, Enum a) => Integral a where div, mod :: a -> a -> a toInteger :: a -> Integer

Derivarea automata pentru tipurile algebrice

data Season = Spring Summer Autumn Winter	data Point a b = Pt a b
deriving (Eq, Ord, Show)	deriving (Eq, Ord, Show)

Cum putem sa le facem instante ale claselor Eq, Ord, Show? Putem sa le facem explicit sau sa folosim derivarea automata. Derivarea automata poate fi folosita numai pentru unele clase predefinite.

Instantierea prin derivare automata	Instantierea explicita
data Point a b = Pt a b	instance Eq a => Eq (Point a b) where
deriving Eq	$(==) (Pt x_1 y_1) (Pt x_2 y_2) = (x_1 == x_2)$

Egalitatea, relatia de ordine si modalitatea de afisare sunt definite implicit daca este posibil:

Eguntated, relatin de ordine si modalitated de ansare sant definite implicit dada este posibil.		
Prelude> Pt 2 3 < Pt 5 6	Prelude> Pt 2 "b" < Pt 2 "a"	
True	False	
Prelude> Pt (+ 2) 3 < Pt (+ 5) 6		
No instance for (Ord (Integer -> Integer)) arising from a use of '<'		